

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/12/2007

NASTROJE SPOŁECZNE W OSTATNIM DZIESIĘCIOLECIU

KOMUNIKAT Z DWUSETNEGO BADANIA AKTUALNYCH PROBLEMÓW KRAJU

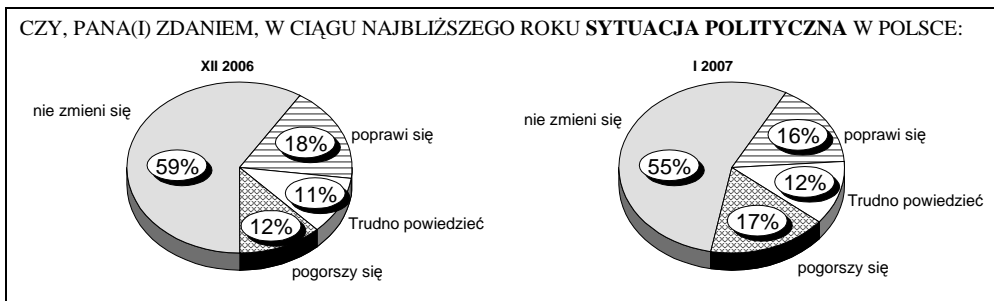
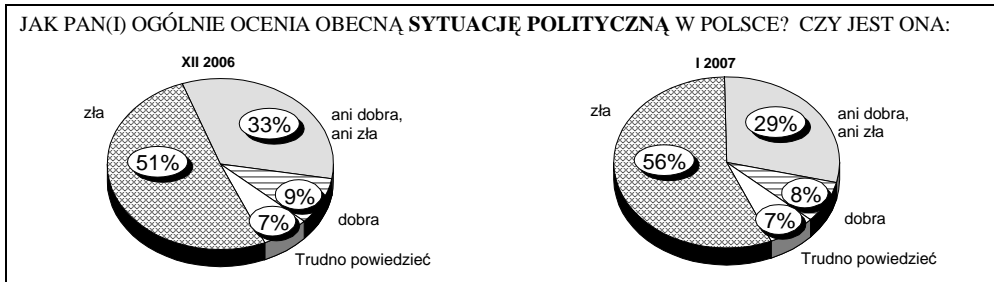
WARSZAWA, STYCZEŃ 2007

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

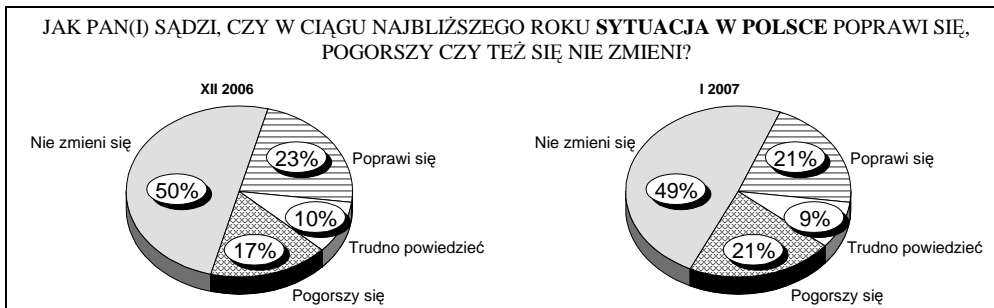

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2006 roku

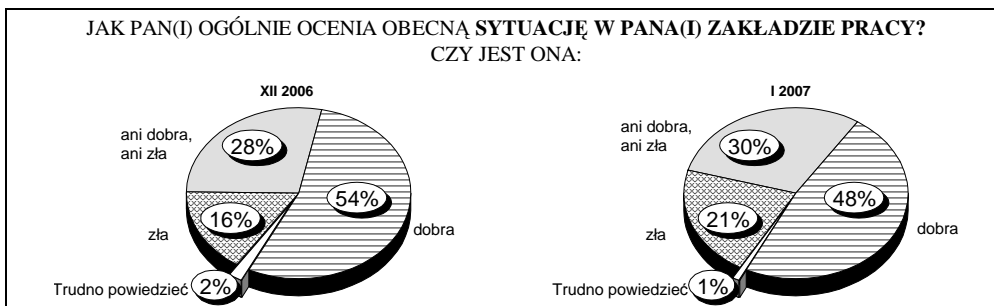
- ❖ Po odnotowanej na początku grudnia ubiegłego roku poprawie nastrojów społecznych, styczeń przyniósł niewielkie pogorszenie kilku wskaźników.
- ❖ Pogorszyły się oceny i przewidywania dotyczące sytuacji politycznej w kraju.

- ❖ Nieco bardziej pesymistyczne niż w grudniu są przewidywania dotyczące rozwoju ogólnej sytuacji w kraju.

- ❖ Bardziej krytyczne niż w grudniu są opinie pracowników o kondycji ich zakładów pracy.

Początek nowego roku sprzyja temu, by monitorowanym przez nas wskaźnikom nastrojów społecznych przyjrzeć się z dłuższej perspektywy czasowej. Wzięliśmy pod uwagę ostatnie dziesięć lat, ponieważ z naszych długoletnich badań wynika, że rok 1997 należał do najlepszych ze względu na nastroje społeczne – odnotowaliśmy wtedy wyjątkowo korzystne oceny i przewidywania dotyczące różnych sfer życia publicznego i prywatnego. Interesuje nas, czy i w jakim stopniu opinie te zmieniły się w ciągu ostatniej dekady.

OCENY

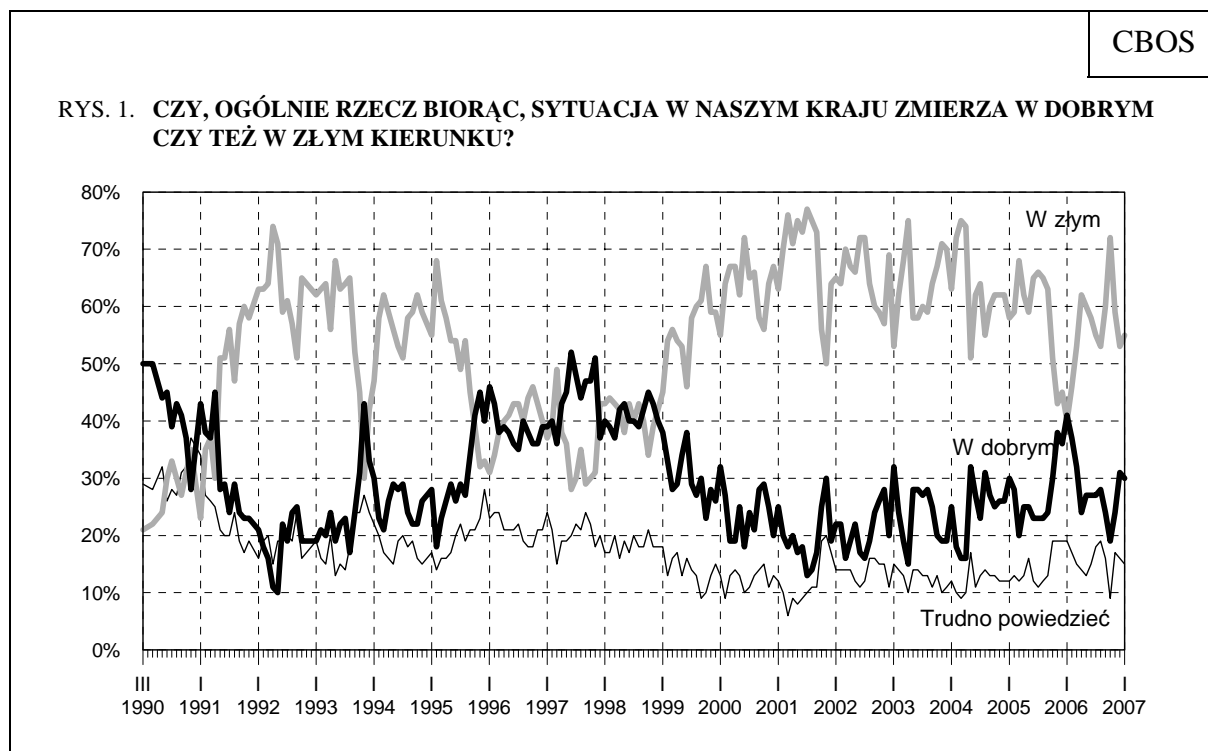
W styczniu¹ na niemal niezmienionym poziomie utrzymują się **opinie o kierunku przemian w Polsce**. Nadal przeważają negatywne oceny: ponad połowa badanych (55%) uważa, że sprawy kraju zmierzają w złym kierunku, a prawie jedna trzecia (30%) – że w dobrym. Ponad jedna siódma respondentów (15%) nie ma wyrobionego zdania na ten temat.

Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	2006												2007
	w procentach												
W dobrym	41	37	32	24	27	27	27	28	24	19	24	31	30
W złym	40	46	53	62	60	58	55	53	60	72	59	53	55
Trudno powiedzieć	19	17	15	14	13	15	18	19	16	9	17	16	15

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (200) przeprowadzono w dniach 12–15 stycznia 2007 roku na liczącej 922 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Zwraca uwagę fakt, że w ostatniej dekadzie sytuację w kraju Polacy najlepiej oceniali w 1997 roku. Stosunkowo dobre opinie odnotowaliśmy także na przełomie lat 2005/2006, jednak w kolejnych miesiącach stopniowo (z wahaniami) ulegały one pogorszeniu. Obecnie są one znacznie bardziej krytyczne niż rok temu oraz przed dziesięcioma laty.

Opinie w tej sprawie są silnie powiązane z sytuacją bytową ankietowanych (mierzoną wysokością dochodów na osobę oraz ocenami własnych warunków materialnych) – im jest lepsza, tym wyższy odsetek osób pozytywnie oceniających kierunek rozwoju sytuacji w Polsce. Zależą także od orientacji politycznej respondentów – poglądy prawicowe wyraźnie sprzyjają dobrym ocenom sytuacji w kraju, a lewicowe wiążą się z silnym krytycyzmem (zob. tabele aneksowe).

Pozytywne oceny kierunku rozwoju sytuacji w kraju znacznie przeważają tylko wśród sympatyków PiS. W elektoracie Samoobrony zdania są równo podzielone. Natomiast wśród pozostałych wyborców odnotowujemy zdecydowaną przewagę ocen negatywnych.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty*	Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	66	23	11
PO	29	60	11
Samoobrona**	47	47	6
Lewica i Demokraci**	20	73	7
Niezdecydowani, na kogo głosować	28	38	34
Niezdecydowani, czy głosować	28	54	18
Niezamierzający głosować	18	69	13

* Wyodrębnione na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych. Pominięto elektoraty liczące mniej niż 30 osób w badanej próbie

** Dane należy traktować z ostrożnością, ze względu na niewielką liczebność zwolenników tych partii w badanej próbie (Samoobrona – 30 osób, Lewica i Demokraci – 36 osób)

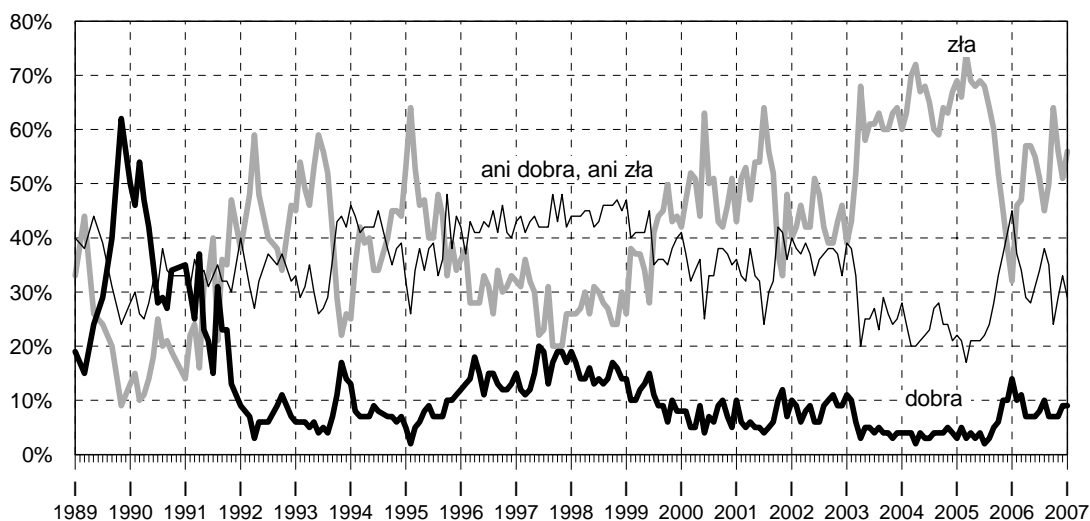
Nasilił się krytycyzm w ocenie **sytuacji politycznej**. Ponad połowa badanych (56%, wzrost od grudnia o 5 punktów) uznaje ją za złą, a prawie co trzeci (29%, spadek o 4 punkty) określa jako przeciętną. Nadal niewiele osób (8%) wystawia oceny pozytywne.

Tabela 3

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	2006												2007
	w procentach												
- dobra	14	10	11	7	7	7	8	10	7	7	7	9	8
- ani dobra, ani zła	45	37	34	29	28	31	34	38	35	24	29	33	29
- zła	32	46	47	57	57	55	51	45	50	64	56	51	56
Trudno powiedzieć	9	7	8	7	8	7	6	7	8	5	7	7	7

W ostatnim dziesięcioleciu sytuację polityczną respondenci najlepiej oceniali w roku 1997. Stosunkowo dobre oceny odnotowaliśmy też na przełomie lat 2005/2006, jednak kolejne miesiące przyniosły ponowny wzrost krytycyzmu (szczególnie wyraźny w październiku ub.r.). Obecnie są one gorsze niż przed rokiem i przed dziesięcioma laty.

RYS. 2. JAK PAN(I) OGÓLNIENIE OCENIA OBECNĄ SYTUACJĘ POLITYCZNĄ W POLSCE? CZY JEST ONA:

Pominięto „trudno powiedzieć”

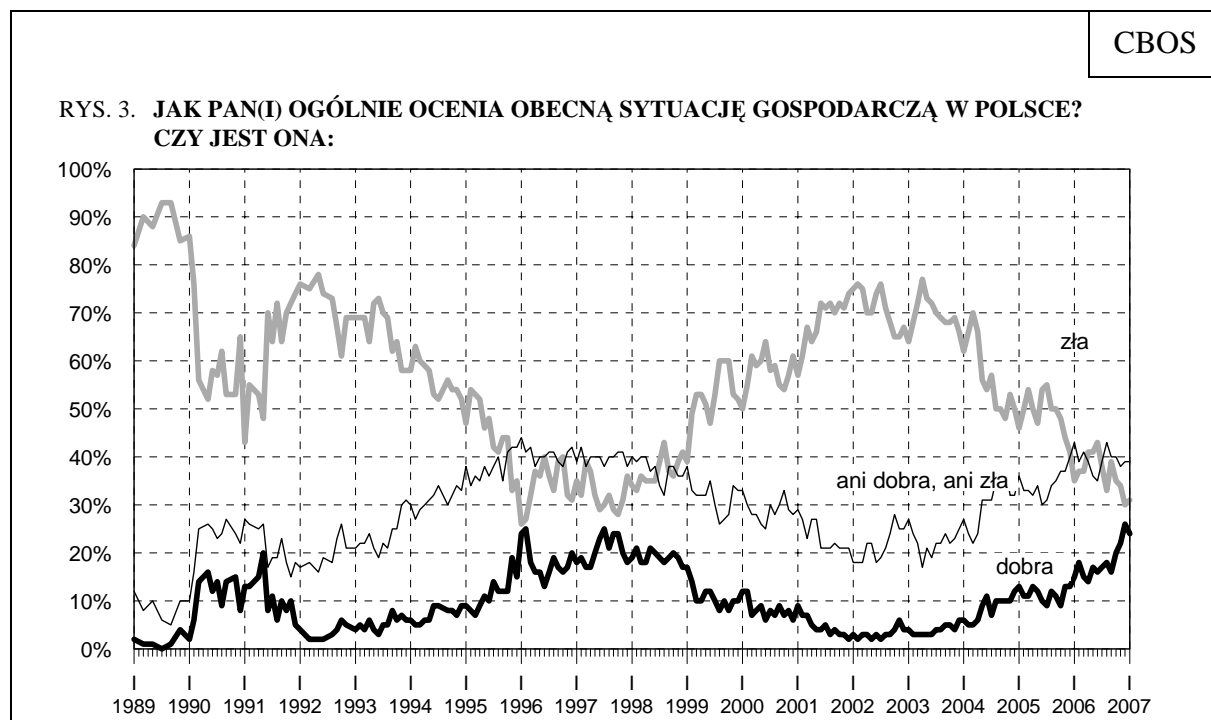
We wszystkich grupach społecznych najczęstsze są negatywne opinie o sytuacji politycznej. Najbardziej krytycznie oceniają ją zarówno przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, jak i robotnicy niewykwalifikowani, a także badani deklarujący lewicowe poglądy polityczne i niepraktykujący religijnie (zob. tabele aneksowe).

Nie zmieniły się opinie o **sytuacji gospodarczej** w kraju. Prawie co trzeci badany (31%) negatywnie ocenia stan gospodarki. Dwie piąte respondentów (39%) uznaje sytuację w tej dziedzinie za przeciętną, a jedna czwarta (24%) – za dobrą.

Tabela 4

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	2006												2007
	w procentach												
- dobra	15	18	15	14	17	16	17	18	16	20	22	26	24
- ani dobra, ani zła	43	39	41	39	36	35	39	43	40	40	38	39	39
- zła	35	37	37	41	41	43	38	33	39	35	34	30	31
Trudno powiedzieć	7	6	7	6	6	6	6	6	5	5	7	5	7

W ostatniej dekadzie sytuacja gospodarcza była najlepiej oceniana w roku 1997, a najgorzej w kwietniu 2003 roku. Od tego czasu odnotowujemy systematyczną poprawę opinii. Obecnie stan polskiej gospodarki jest oceniany równie pozytywnie jak przed dziesięcioma laty. Można więc uznać, że obiektywne wskaźniki ekonomiczne znajdują coraz większe odzwierciedlenie w opiniach respondentów.

Pominięto „trudno powiedzieć”

Opinie o sytuacji gospodarczej są najsilniej powiązane z sytuacją bytową ankietowanych, mierzoną wysokością dochodów na osobę oraz ocenami własnych warunków materialnych – im jest lepsza, tym więcej opinii pozytywnych, a mniej negatywnych. Pozytywnym ocenom sprzyjają także: wysoka pozycja społeczno-zawodowa, wyższe wykształcenie oraz prawicowe poglądy polityczne. Wśród najbardziej krytycznych są natomiast ludzie najgorzej sytuowani (o dochodach poniżej 300 zł na osobę) oraz bezrobotni. W każdej z tych grup prawie połowa negatywnie ocenia sytuację gospodarczą w kraju (zob. tabele aneksowe).

Od grudniowego pomiaru pogorszyły się opinie respondentów na temat **kondycji ich zakładów pracy**. O 5 punktów (do 21%) wzrosła liczba zatrudnionych oceniających ją negatywnie, natomiast o 6 punktów (do 48%) zmalała liczba zadowolonych z sytuacji w miejscu pracy. Prawie co trzeci pracujący (30%) uznaje kondycję swego zakładu za przeciętną.

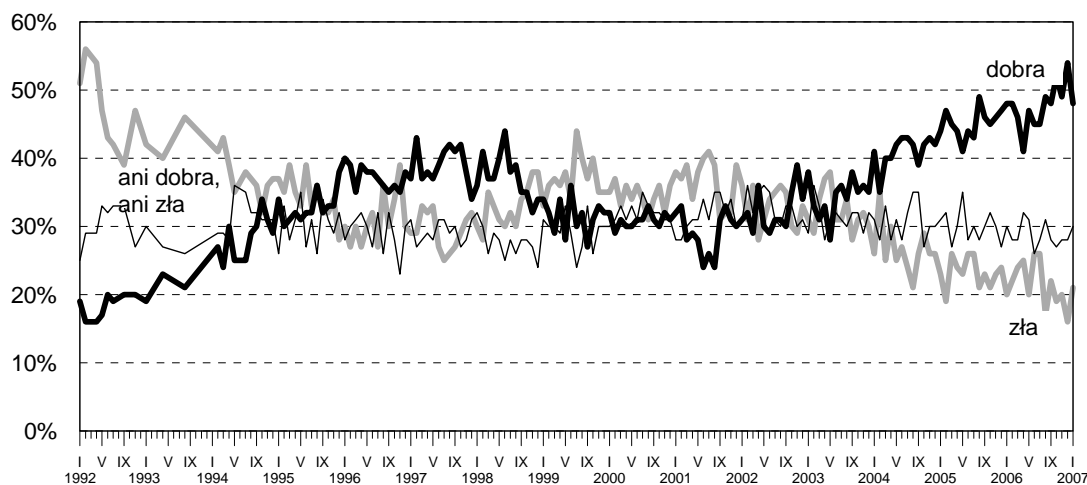

Tabela 5

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	2006												2007
	w procentach												
Respondenci aktywni zawodowo (ogółem)													
N=	449	456	488	471	457	467	423	430	415	464	456	463	420
- dobra	48	48	46	41	47	45	45	49	48	52	49	54	48
- ani dobra, ani zła	30	28	28	32	31	26	28	31	28	27	28	28	30
- zła	20	22	24	25	20	26	26	17	22	19	20	16	21
Trudno powiedzieć	2	2	1	2	2	3	2	3	2	2	3	2	1
Pracownicy instytucji państwowych i publicznych													
- dobra	56	58	54	50	57	50	45	49	58	55	49	57	54
- ani dobra, ani zła	25	29	28	27	27	27	27	32	25	24	31	24	27
- zła	17	13	19	23	14	21	26	16	16	19	17	16	18
Trudno powiedzieć	1	0	0	0	2	2	2	3	1	1	3	3	1
Pracujący w spółkach o własności prywatnej i państwowej													
- dobra	53	54	50	48	48	47	56	58	44	59	57	59	47
- ani dobra, ani zła	29	31	30	36	34	24	23	23	30	28	25	26	30
- zła	19	15	18	16	18	29	22	19	27	11	14	11	17
Trudno powiedzieć	0	0	3	0	0	0	0	0	0	1	5	4	6
Pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem													
- dobra	52	49	47	44	51	56	51	53	54	57	55	65	54
- ani dobra, ani zła	27	26	25	35	30	25	29	34	26	26	25	25	27
- zła	19	22	25	19	16	15	18	10	19	15	18	10	18
Trudno powiedzieć	2	2	3	2	2	4	2	3	1	2	2	0	0
Pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych													
- dobra	11	12	15	9	6	6	7	17	17	21	20	20	7
- ani dobra, ani zła	54	32	38	30	40	25	38	36	36	35	36	36	52
- zła	33	50	47	57	53	66	55	45	44	41	44	43	38
Trudno powiedzieć	2	6	0	5	2	3	0	2	3	3	0	0	2

Z perspektywy ostatniego dziesięciolecia widać, że od przełomu lat 2003/2004 opinie o sytuacji zakładów pracy respondentów systematycznie się poprawiają i w ostatnich miesiącach należą do najlepszych nie tylko w ostatniej dekadzie, ale w całym okresie objętym badaniami, tzn. od roku 1992.

RYS. 4. JAK PAN(I) OGÓLNIIE OCENIA OBECNĄ SYTUACJĘ W PANA(I) ZAKŁADZIE PRACY?
CZY JEST ONA:

Pominięto „trudno powiedzieć”

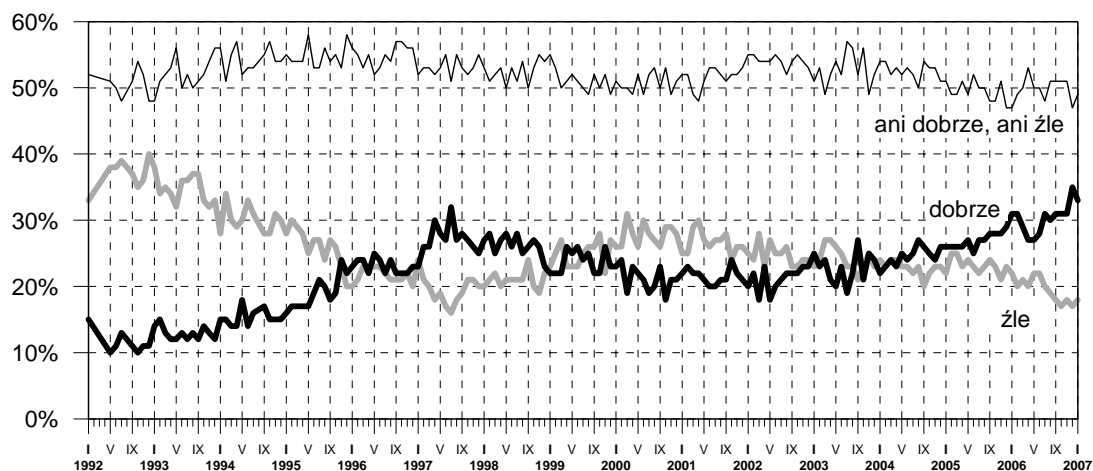
Na niemal niezmiennym poziomie utrzymały się od grudnia opinie o tym, **jak obecnie żyje się badanym i ich rodzinom**. Co trzeci ankietowany (33%) jest zadowolony z poziomu swego życia, a co drugi (49%) uważa, że żyje im się przeciętnie. Prawie jedna piąta respondentów (18%) wyraża niezadowolnienie.

Tabela 6

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	2006												2007
	w procentach												
- dobrze	31	31	29	27	27	28	31	30	31	31	31	35	33
- ani dobrze, ani źle	47	49	50	53	50	50	48	51	51	51	51	47	49
- źle	22	20	21	20	22	22	20	19	18	17	18	17	18
Trudno powiedzieć	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	0

W ostatniej dekadzie poziom życia ankietowanych i ich rodzin był stosunkowo najlepiej oceniany w roku 1997, a najgorzej – w 2000 roku. Od tego czasu odnotowujemy stopniową poprawę ocen, która zwiększyła swoją dynamikę począwszy od drugiej połowy roku 2005. Obecnie poziom życia jest oceniany równie pozytywnie jak przed dziesięcioma laty.

RYS. 5. CZY OBECNIE PANU(I) I PANA(I) RODZINIE ŻYJE SIĘ:

Pominięto „trudno powiedzieć”

Opinie na ten temat zależą przede wszystkim od poziomu wykształcenia, warunków bytowych oraz wieku ankietowanych. Im młodszy są respondenci i zajmują wyższą pozycję społeczno-ekonomiczną, tym częściej pozytywnie oceniają poziom swego życia. Zadowoleniu sprzyjają też prawicowe poglądy polityczne. Do najbardziej niezadowolonych należą natomiast ludzie żyjący w złych warunkach materialnych oraz renciści.

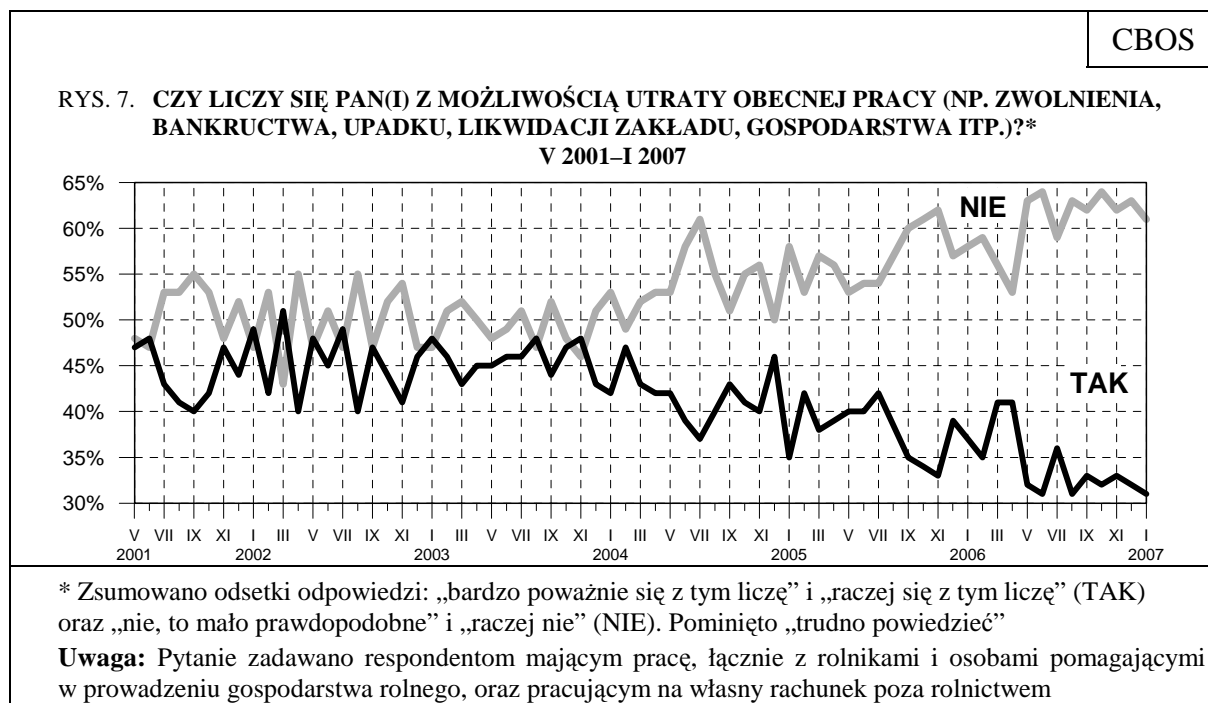
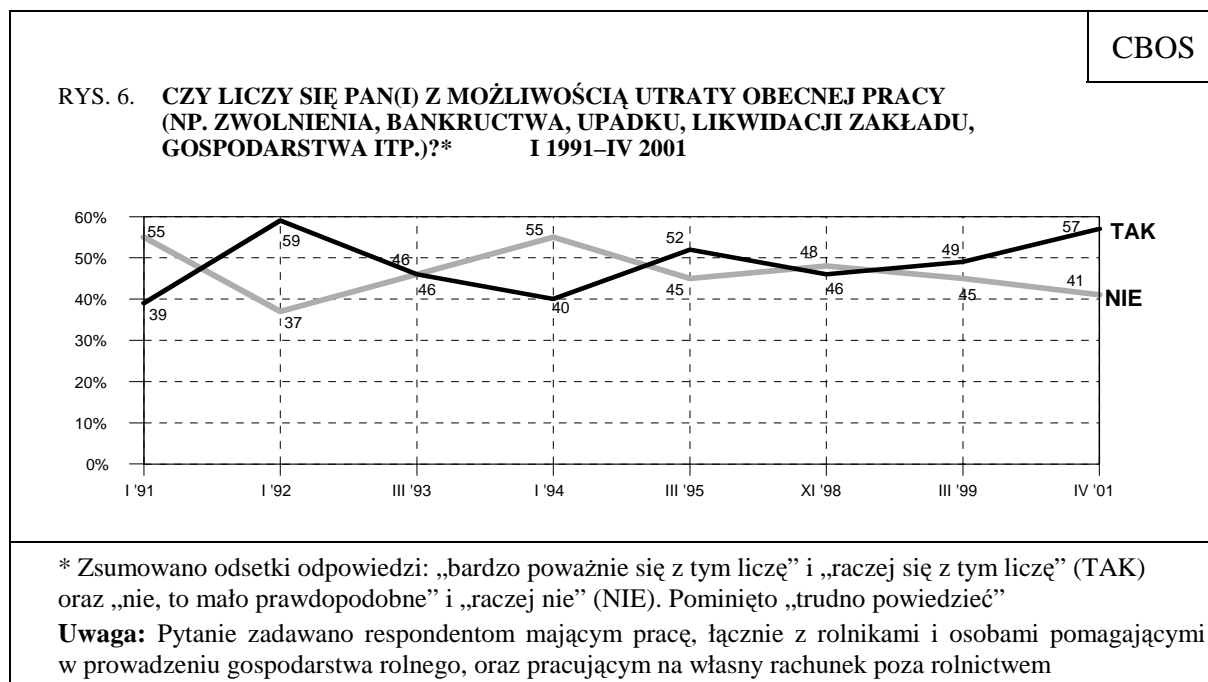
Od ostatniego sondażu stabilne pozostało **poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia** wśród pracujących. Nadal większość z nich (61%) nie przewiduje utraty pracy. Z możliwością taką liczy się prawie jedna trzecia zatrudnionych (31%).

Tabela 7

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań																		
	V '06 (N=455)		VI '06 (N=467)		VII '06 (N=423)		VIII '06 (N=426)		IX '06 (N=416)		X '06 (N=463)		XI '06 (N=459)		XII '06 (N=463)		I '07 (N=414)		
	w procentach																		
Bardzo poważnie się z tym liczę	7	32	9	31	8	36	7	31	12	33	8	32	8	33	8	32	9	31	
Raczej tak	25		22		28		24		21		24		25		24		22		31
Raczej nie	33	63	32	64	30	59	30	63	29	62	33	64	31	62	34	63	28	61	
Nie, to mało prawdopodobne	30		32		29		33		33		31		31		29		33		61
Trudno powiedzieć	5	5	5	5	5	5	6	6	5	5	4	4	5	5	5	5	8	8	

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

Z perspektywy ostatniej dekady widać, że do końca 2003 roku pracownicy zagrożeni utratą pracy byli niemal równie liczni jak deklarujący poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia. Sytuacja zaczęła poprawiać się w roku 2004 – stopniowo rosło bezpieczeństwo, a malało zagrożenie w tej dziedzinie – i obecnie jest najlepsza w ostatnim dziesięcioleciu.

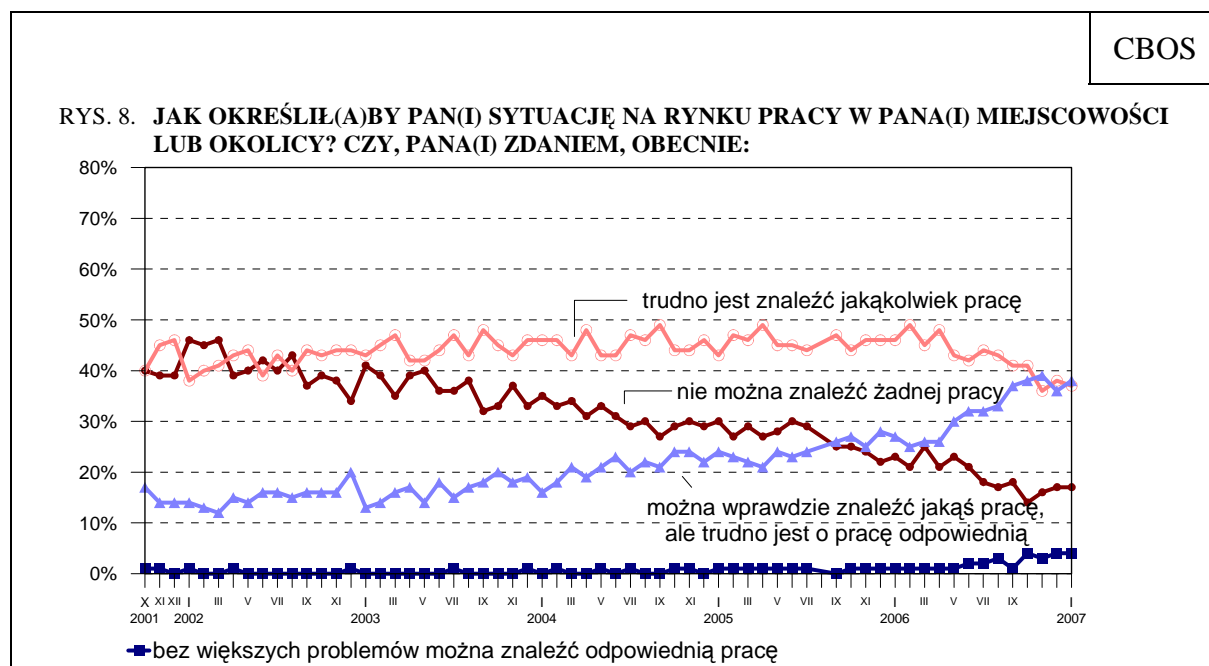
Od grudnia ubiegłego roku nie zmieniły się opinie o **sytuacji panującej na lokalnych rynkach pracy**. Nadal tylko nieliczni badani (4%) uważają, że w ich miejscu

zamieszkania lub okolicy łatwo jest znaleźć odpowiednią pracę. Niespełna dwie piąte respondentów (38%) sądzi, że – choć trudno jest o pracę odpowiednią – jakieś zatrudnienie można znaleźć. Niemal tyle samo ankietowanych (37%) jest jednak zdania, że w ich miejscu zamieszkania lub okolicy trudno jest gdziekolwiek się zatrudnić, a prawie co szósty (17%) twierdzi, że nie ma tam żadnej pracy.

Tabela 8

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań							
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	2006							2007
	w procentach							
- bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	2	2	3	1	4	3	4	4
- można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	32	32	33	37	38	39	36	38
- trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	42	44	43	41	41	36	38	37
- nie można znaleźć żadnej pracy	21	18	17	18	14	16	17	17
Trudno powiedzieć	3	4	4	2	3	6	5	5

Z perspektywy ostatnich sześciu lat widać powolną, ale systematyczną poprawę opinii o lokalnych rynkach pracy. Od kwietnia 2006 roku poprawa ta nabrała większego dynamizmu i w ostatnich miesiącach sytuacja oceniana jest najlepiej w naszych dotychczasowych badaniach. Można więc uznać, że obiektywne wskaźniki dotyczące sytuacji na rynku pracy znajdują coraz lepsze odzwierciedlenie w opiniach respondentów.

Pominięto „trudno powiedzieć”

Opinie w tej sprawie zależą przede wszystkim od miejsca zamieszkania ankietowanych, ich wykształcenia i sytuacji bytowej oraz wieku. Oceny lokalnego rynku pracy są tym gorsze, im mniejsze miejsce zamieszkania, gorsze wykształcenie, sytuacja finansowa i materialna oraz starszy wiek badanych (zob. tabele aneksowe).

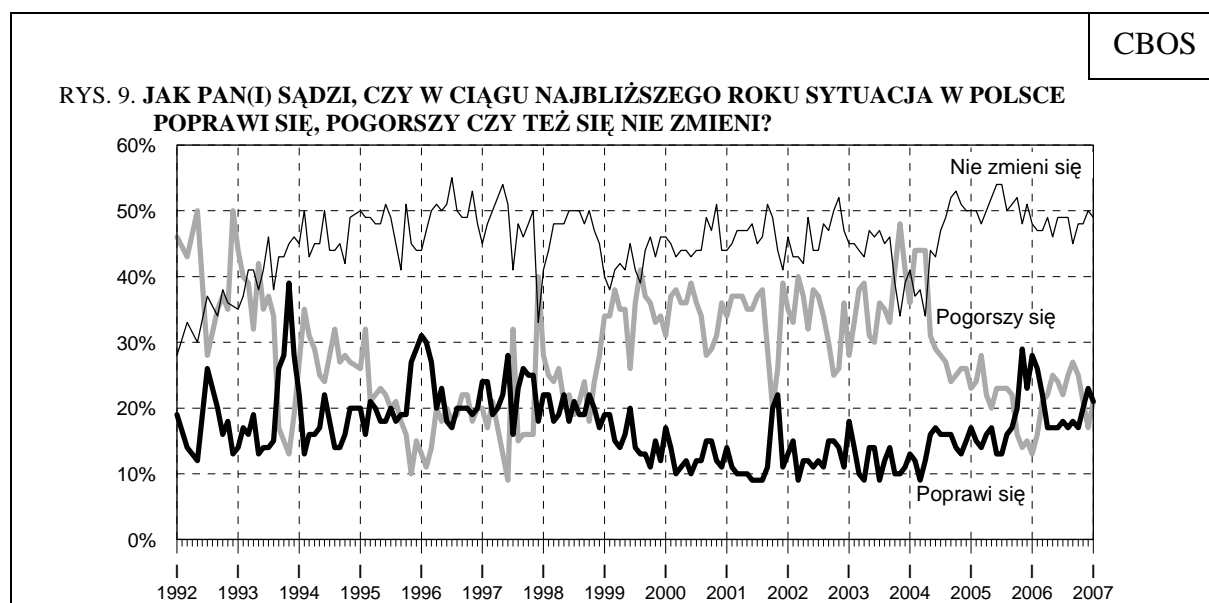
PRZEWIDYWANIA

Przewidywania dotyczące rozwoju **ogólnej sytuacji w kraju w najbliższym roku** są obecnie nieco gorsze niż w grudniu. O 4 punkty (do 21%) wzrósł odsetek pesymistów, który jest teraz równoliczny z odsetkiem optymistów (21%, spadek o 2 punkty). Co drugi ankietowany (49%) nie spodziewa się żadnych zmian.

Tabela 9

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	2006												2007
	w procentach												
Poprawi się	28	26	22	17	17	17	18	17	18	17	20	23	21
Nie zmieni się	48	47	47	49	46	49	49	49	45	48	48	50	49
Pogorszy się	13	16	21	22	25	24	22	25	27	25	21	17	21
Trudno powiedzieć	12	11	10	12	12	10	11	9	10	10	11	10	9

W ostatniej dekadzie przewidywania dotyczące rozwoju sytuacji w kraju były stosunkowo najbardziej optymistyczne w roku 1997 oraz na przełomie lat 2005/2006 (podobnie jak oceny). Obecnie są gorsze niż rok temu i przed dziesięcioma laty.

Pominięto „trudno powiedzieć”

We wszystkich grupach społecznych najczęstsze jest przekonanie, że w najbliższym roku sytuacja w Polsce się nie zmieni. Optymizm lub pesymizm w przewidywaniach jest powiązany przede wszystkim z poglądami politycznymi ankietowanych – im bliższe są one prawicowemu biegunowi skali poglądów, tym więcej optymistów i mniej pesymistów (zob. tabele aneksowe).

W potencjalnych elektoratach partyjnych poprawy sytuacji spodziewają się najczęściej zwolennicy PiS i tylko w ich wypadku optymiści przeważają liczebnie nad tymi, którzy uważają, że nic się nie zmieni. Również w Samoobronie optymistów jest więcej niż pesymistów, natomiast w PO obie te grupy są równoliczne. Pogorszenia sytuacji najczęściej spodziewają się zwolennicy LiD.

Tabela 10

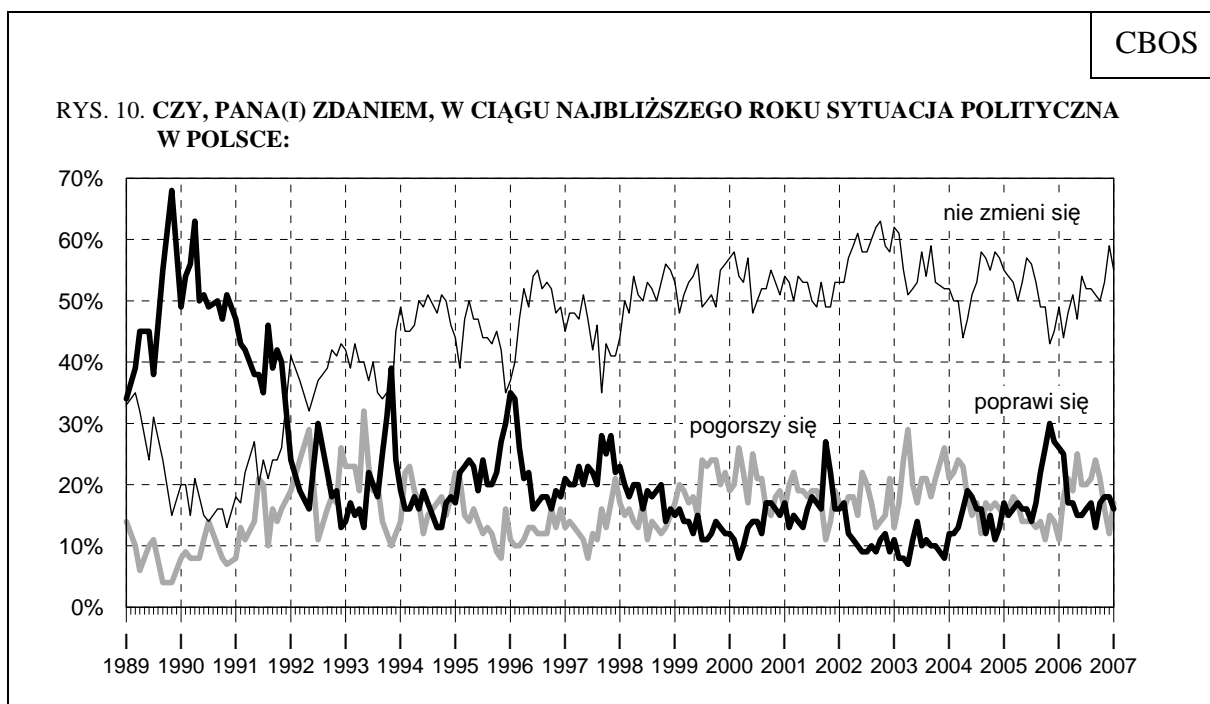
Potencjalne elektoraty*	Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?			
	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PiS	47	41	6	6
Samoobrona**	28	43	15	14
PO	20	56	21	3
Lewica i Demokraci**	17	36	43	3
Niezdecydowani, na kogo głosować	20	51	9	19
Niezdecydowani, czy głosować	17	52	22	10
Niezamierzający głosować	12	52	27	9
* Wyodrębnione na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych. Pominięto elektoraty liczące mniej niż 30 osób w badanej próbie				
** Dane należy traktować z ostrożnością, ze względu na niewielką liczebność zwolenników tych partii w badanej próbie (Samoobrona – 30 osób, Lewica i Demokraci – 36 osób)				

Nieco bardziej pesymistyczne niż w grudniu są przewidywania dotyczące **sytuacji politycznej**. Wprawdzie niemal nie zmieniła się liczba osób spodziewających się poprawy (16%), jednak przybyło badanych przewidujących pogorszenie tej sytuacji (wzrost o 5 punktów, do 17%). Odsetki optymistów i pesymistów są więc niemal takie same. Ponad połowa badanych (55%, spadek o 4 punkty) nie przewiduje zmian w tej dziedzinie.

Tabela 11

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	2006												2007
	w procentach												
- poprawi się	26	25	17	17	15	15	16	17	13	17	18	18	16
- nie zmieni się	49	44	48	51	47	54	52	52	51	50	53	59	55
- pogorszy się	11	18	21	19	25	20	20	21	24	21	16	12	17
Trudno powiedzieć	14	13	13	13	13	11	12	10	12	12	13	11	12

W ostatnim dziesięcioleciu przewidywania dotyczące sytuacji politycznej stosunkowo korzystnie kształtowały się w roku 1997, pod koniec roku 2002, a także na przełomie lat 2005/2006. W kolejnych miesiącach uległy jednak pogorszeniu i obecnie są gorsze niż rok temu i przed dziesięcioma laty.

Pominięto „trudno powiedzieć”

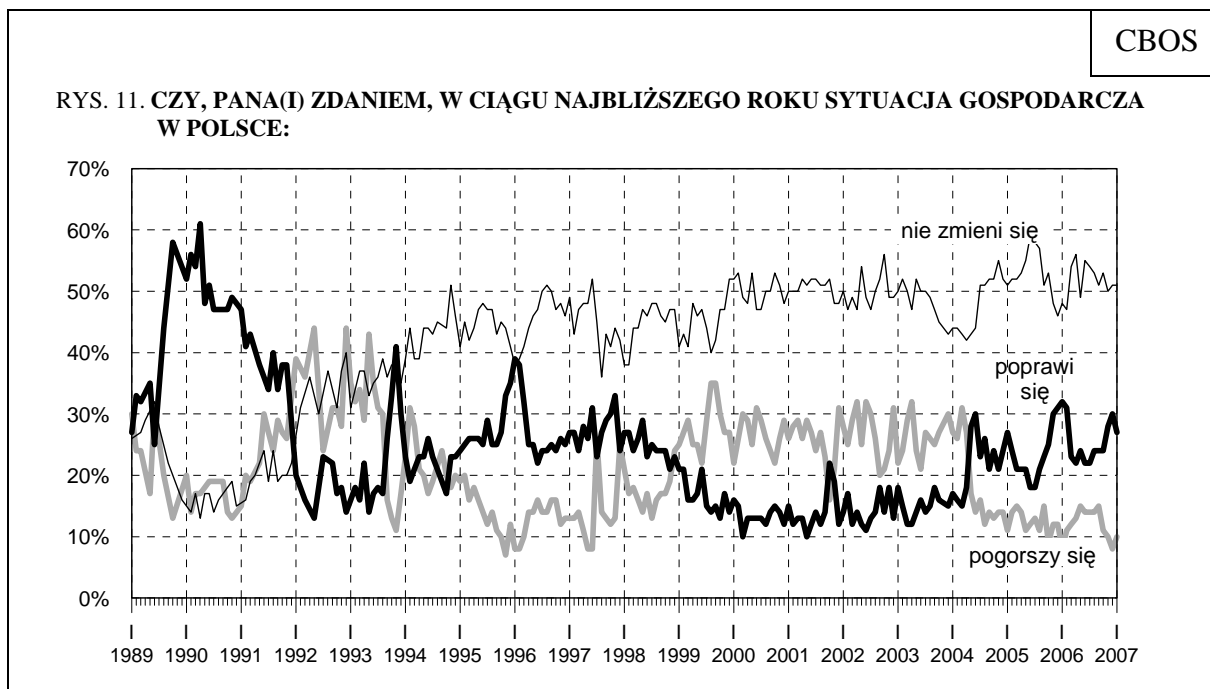
Przewidywania dotyczące **sytuacji gospodarczej** są prawie takie same jak w grudniu. Nadal połowa ankietowanych (51%) nie spodziewa się zmian. Ponad jedna czwarta respondentów (27%, spadek o 3 punkty) liczy na poprawę stanu gospodarki, a co dziesiąty (10%) przewiduje jego pogorszenie.

Tabela 12

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	2006												2007
	w procentach												
- poprawi się	32	31	23	22	24	22	22	24	24	24	28	30	27
- nie zmieni się	48	47	54	56	49	55	54	53	51	53	50	51	51
- pogorszy się	8	11	12	13	15	14	14	14	15	11	10	8	10
Trudno powiedzieć	11	11	11	9	12	9	11	9	10	12	12	11	11

Z perspektywy ostatnich dziesięciu lat widać, że przewidywania dotyczące sytuacji gospodarczej najkorzystniejsze były w roku 1997, później uległy pogorszeniu i dopiero w pierwszej połowie roku 2004 wyraźnie się poprawiły. Od tego czasu optymiści przeważają nad pesymistami. Obecnie sytuacja jest zbliżona do odnotowanej rok temu i przed dziesięcioma laty.

Pominięto „trudno powiedzieć”

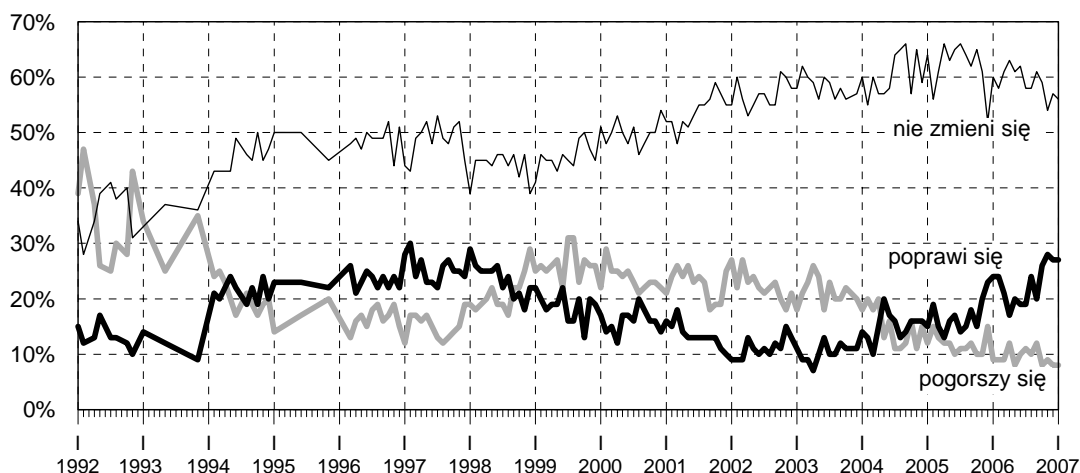
Od grudnia ubiegłego roku nie zmieniły się przewidywania dotyczące kondycji **zakładów pracy respondentów**. Nadal ponad połowa zatrudnionych (56%) nie spodziewa się żadnych zmian. Ponad jedna czwarta (27%) oczekuje poprawy, a zaledwie ośmiu na stu (8%) obawia się pogorszenia.

Tabela 13

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	2006												2007
	w procentach												
Respondenci aktywni zawodowo (ogółem)													
N=	450	457	493	475	461	469	426	435	420	465	458	468	427
- poprawi się	24	24	21	17	20	19	19	24	20	26	28	27	27
- pozostanie bez zmian	60	58	61	63	61	62	58	58	61	59	54	57	56
- pogorszy się	9	9	9	12	8	10	11	10	12	8	9	8	8
Trudno powiedzieć	7	9	9	8	10	9	12	8	7	7	9	8	8
Pracownicy instytucji państwowych i publicznych													
- poprawi się	21	27	15	10	15	17	19	22	10	21	22	18	28
- pozostanie bez zmian	61	61	67	71	68	68	53	57	72	65	60	66	57
- pogorszy się	12	6	9	12	8	8	16	8	10	6	9	9	9
Trudno powiedzieć	6	6	8	7	9	7	12	12	7	7	9	6	7
Pracujący w spółkach o własności prywatnej i państwowej													
- poprawi się	29	26	19	21	21	28	21	26	30	37	28	30	26
- pozostanie bez zmian	60	47	65	55	65	45	51	58	56	47	52	53	54
- pogorszy się	7	18	8	19	7	16	13	13	13	13	9	5	6
Trudno powiedzieć	4	9	8	6	8	11	14	3	1	3	11	13	14
Pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem													
- poprawi się	29	24	23	23	27	18	21	25	24	30	35	35	32
- pozostanie bez zmian	60	61	59	61	55	66	63	59	60	56	53	49	53
- pogorszy się	7	7	9	9	7	5	6	10	10	5	5	7	9
Trudno powiedzieć	5	8	9	8	11	10	10	7	6	9	7	9	6
Pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych													
- poprawi się	12	11	33	12	15	15	13	16	10	15	21	20	15
- pozostanie bez zmian	59	53	45	72	60	51	73	62	55	70	57	67	73
- pogorszy się	14	20	16	9	15	22	6	8	21	11	20	10	5
Trudno powiedzieć	16	16	6	6	10	13	9	14	14	4	2	2	6

Przewidywania dotyczące kondycji zakładów pracy respondentów w ostatniej dekadzie najkorzystniej kształtowały się w roku 1997, później uległy pogorszeniu i dopiero w roku 2004 nieco się poprawiły. Od początku roku 2005 odnotowujemy bardziej dynamiczną poprawę przewidywań – wyraźny wzrost optymizmu i spadek pesymizmu. Obecnie są one równie dobre jak w roku 1997.

RYS. 12. CZY, PANA(I) ZDANIEM, W CIĄGU NAJBLIŻSZEGO ROKU SYTUACJA W PANA(I) ZAKŁADZIE PRACY:

Pominięto „trudno powiedzieć”

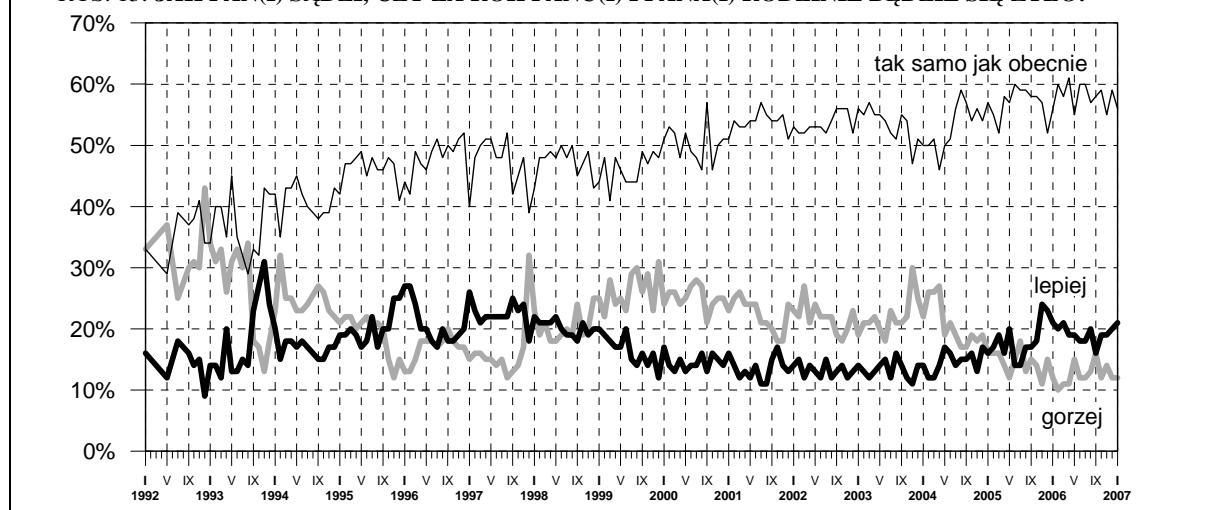
Od grudniowego pomiaru nie zmieniły się również przewidywania dotyczące **ogólnych warunków życia** ankietowanych i ich rodzin. W dalszym ciągu najwięcej osób (56%, spadek o 3 punkty) sądzi, że za rok będzie im się żyło tak samo jak obecnie. Co piąty respondent (21%) spodziewa się poprawy, a co ósmy (12%) – pogorszenia.

Tabela 14

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
	2006												2007
	w procentach												
- lepiej	21	20	21	19	19	18	18	20	16	19	19	20	21
- tak samo	56	60	58	61	55	60	60	57	58	59	55	59	56
- gorzej	12	10	11	11	15	12	12	13	16	12	14	12	12
Trudno powiedzieć	12	10	10	9	11	10	10	10	10	10	12	9	10

Z perspektywy ostatniej dekady widać, że przewidywania dotyczące poziomu życia były stosunkowo najbardziej optymistyczne w roku 1997, później uległy pogorszeniu i dopiero w roku 2005 zaczęły się poprawiać. Na przełomie lat 2005/2006 były nawet bardziej korzystne niż w roku 1997, obecnie jednak są takie same jak rok temu i zbliżone do odnotowanych przed dziesięcioma laty.

RYS. 13. JAK PAN(I) SĄDZI, CZY ZA ROK PANU(I) I PANA(I) RODZINIE BĘDZIE SIĘ ŻYŁO:

Pominięto „trudno powiedzieć”

Po odnotowanej na początku grudnia ubiegłego roku poprawie nastrojów społecznych, styczeń przyniósł niewielkie pogorszenie kilku wskaźników. Dotyczy ono przede wszystkim ocen sytuacji politycznej w kraju i przewidywań jej rozwoju w najbliższym roku. Bardziej krytyczne niż w grudniowym sondażu są także opinie pracowników o kondycji ich zakładów pracy. Nieco więcej pesymizmu odnotowujemy również w przewidywaniach dotyczących rozwoju ogólnej sytuacji w kraju.

Z perspektywy ostatnich dziesięciu lat widać, że – w porównaniu z wyjątkowo korzystnym ze względu na nastroje społeczne rokiem 1997 – sytuacja gospodarcza oraz poziom życia rodzin oceniane są obecnie równie pozytywnie jak wtedy. Znacznie lepiej niż przed dziesięcioma laty wypadają oceny kondycji zakładów pracy oraz bezpieczeństwa zatrudnienia. Również przewidywania dotyczące sytuacji gospodarczej, kondycji zakładów pracy oraz poziomu życia rodzin są obecnie zbliżone do odnotowanych w roku 1997. Natomiast gorsze niż dziesięć lat temu są oceny i przewidywania co do rozwoju ogólnej sytuacji w kraju oraz sytuacji politycznej.

Opracowała
Bogna WCIÓRKA

A N E K S

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?

(%)

	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	30	55	15	922
Płeć				
Mężczyźni	33	54	13	444
Kobiety	28	56	16	478
Wiek				
18-24 lat	35	56	9	144
25-34	29	61	10	172
35-44	31	53	16	142
45-54	28	56	15	178
55-64	30	53	17	116
65 lat i więcej	31	48	21	170
Miejsce zamieszkania				
Wieś	32	51	18	352
Miasto do 20 tys.	32	54	14	120
20-100 tys.	28	57	14	187
101-500 tys.	30	57	13	161
501 tys.i więcej mieszk.	29	63	8	101
Wykształcenie				
Podstawowe	32	52	16	264
Zasadnicze zawodowe	30	55	15	247
Średnie	28	58	14	315
Wyższe	36	51	13	97
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	39	52	9	57
Prac.umysł.niż.szczebła	23	62	15	84
Pracownicy fiz.- umysł.	39	55	6	79
Robotnicy wykwalifikowani	36	49	15	82
Robotnicy niewykwalifik.	25	64	11	32
Rolnicy	32	45	23	49
Pracujący na własny rach.	55	36	9	34
Bierni zawodowo				
Renciści	17	61	22	82
Emeryci	31	51	19	202
Uczniowie i studenci	39	50	11	77
Bezrobotni	22	67	12	108
Gospodynie domowe i inni	20	62	18	37
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	34	52	14	126
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	30	54	17	54
sekt. pryw. poza rolnict.	37	56	7	191
prywatnym gosp. rolnym	34	51	15	53
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	26	59	15	96
301-500	24	64	12	138
501-900	31	53	17	205
901-1200	37	47	16	95
Powyżej 1200 zł	41	49	10	81
Ocena własnych war. mater.				
Złe	23	63	15	255
Średnie	29	54	17	399
Dobre	40	48	12	268
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	34	49	17	60
Raz w tygodniu	33	51	16	479
1-2 razy w miesiącu	39	50	11	104
Kilka razy w roku	23	65	12	181
W ogóle nie uczestniczy	23	62	15	97
Poglądy polityczne				
Lewica	20	72	8	137
Centrum	30	57	13	244
Prawica	47	41	12	283
Trudno powiedzieć	19	58	23	258

Tabela 2. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację polityczną** w Polsce?
Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	8	29	56	7	922
Płeć					
Mężczyźni	10	27	58	5	444
Kobiety	6	31	54	8	478
Wiek					
18-24 lat	10	26	59	5	144
25-34	9	28	56	7	172
35-44	7	31	59	3	142
45-54	7	29	61	3	178
55-64	5	36	50	9	116
65 lat i więcej	9	28	50	13	170
Miejsce zamieszkania					
Wieś	7	29	53	10	352
Miasto do 20 tys.	12	30	50	8	120
20-100 tys.	6	33	56	5	187
101-500 tys.	7	31	58	4	161
501 tys. i więcej mieszk.	11	19	70	1	101
Wykształcenie					
Podstawowe	8	32	49	12	264
Zasadnicze zawodowe	10	31	50	9	247
Średnie	7	26	65	2	315
Wyższe	9	27	63	1	97
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	8	18	73	1	57
Prac. umysł. niż. szczebla	7	27	64	2	84
Pracownicy fiz.- umysł.	10	27	58	5	79
Robotnicy wykwalifikowani	8	33	55	3	82
Robotnicy niewykwalifik.	0	29	71	0	32
Rolnicy	2	44	43	11	49
Pracujący na własny rach.	5	38	51	6	34
Bierni zawodowo					
Renciści	4	31	54	10	82
Emeryci	8	32	49	11	202
Uczniowie i studenci	12	26	59	3	77
Bezrobotni	14	23	56	7	108
Gospodynie domowe i inni	7	32	49	13	37
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	8	23	68	1	126
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	3	43	53	1	54
sekt. pryw. poza rolnict.	8	27	61	4	191
prywatnym gosp. rolnym	2	33	56	8	53
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	5	21	67	7	96
301-500	9	24	60	7	138
501-900	7	35	52	6	205
901-1200	9	33	49	9	95
Powyżej 1200 zł	5	37	56	1	81
Ocena własnych war. mater.					
Złe	6	22	63	9	255
Średnie	7	30	55	8	399
Dobre	11	35	50	3	268
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	6	35	49	10	60
Raz w tygodniu	9	34	49	8	479
1-2 razy w miesiącu	13	26	58	2	104
Kilka razy w roku	5	21	66	8	181
W ogóle nie uczestniczy	2	24	71	3	97
Poglądy polityczne					
Lewica	7	20	73	0	137
Centrum	6	37	53	3	244
Prawica	13	33	50	4	283
Trudno powiedzieć	4	22	56	18	258

Tabela 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację gospodarczą** w Polsce?
Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	24	39	31	7	922
Płeć					
Mężczyźni	26	37	32	5	444
Kobiety	21	40	30	8	478
Wiek					
18-24 lat	25	40	29	6	144
25-34	24	36	36	4	172
35-44	23	42	29	6	142
45-54	23	38	35	4	178
55-64	23	39	26	12	116
65 lat i więcej	24	37	29	11	170
Miejsce zamieszkania					
Wieś	18	39	35	8	352
Miasto do 20 tys.	27	36	30	7	120
20-100 tys.	26	39	30	4	187
101-500 tys.	24	42	27	8	161
501 tys. i więcej mieszk.	36	35	26	3	101
Wykształcenie					
Podstawowe	21	36	33	10	264
Zasadnicze zawodowe	19	42	32	7	247
Średnie	26	38	31	5	315
Wyższe	35	39	23	3	97
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	44	30	22	4	57
Prac. umysł. niż. szczebla	23	43	29	5	84
Pracownicy fiz.- umysł.	28	32	39	1	79
Robotnicy wykwalifikowani	23	49	26	2	82
Robotnicy niewykwalifik.	12	54	32	3	32
Rolnicy	14	55	17	14	49
Pracujący na własny rach.	29	34	34	2	34
Bierni zawodowo					
Renciści	21	35	32	12	82
Emeryci	23	38	30	10	202
Uczniowie i studenci	33	37	23	7	77
Bezrobotni	16	31	48	5	108
Gospodynie domowe i inni	15	39	33	13	37
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	31	39	27	4	126
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	18	56	24	1	54
sekt. pryw. poza rolnict.	27	37	34	3	191
prywatnym gosp. rolnym	15	49	25	10	53
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	17	26	47	10	96
301-500	19	37	37	6	138
501-900	22	41	30	7	205
901-1200	35	43	19	4	95
Powyżej 1200 zł	40	40	16	5	81
Ocena własnych war. mater.					
Złe	16	36	38	10	255
Średnie	18	42	33	8	399
Dobre	39	36	22	2	268
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	10	39	39	12	60
Raz w tygodniu	25	39	29	6	479
1-2 razy w miesiącu	30	33	29	8	104
Kilka razy w roku	22	41	32	6	181
W ogóle nie uczestniczy	19	39	36	6	97
Poglądy polityczne					
Lewica	23	43	29	4	137
Centrum	24	41	29	6	244
Prawica	34	39	22	4	283
Trudno powiedzieć	12	33	43	12	258

Tabela 4. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację w Pana(i) zakładzie pracy?**
Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	48	30	21	1	420
Płeć					
Mężczyźni	48	30	21	1	228
Kobiety	47	29	21	3	192
Wiek					
18-24 lat	65	23	11	0	43
25-34	55	27	17	1	122
35-44	45	35	20	1	109
45-54	41	33	23	3	108
55-64	25	22	51	3	31
65 lat i więcej	45	12	19	25	8
Miejsce zamieszkania					
Wieś	41	33	24	2	155
Miasto do 20 tys.	55	26	19	0	37
20-100 tys.	67	19	13	1	83
101-500 tys.	43	38	16	3	86
501 tys. i więcej mieszk.	40	26	34	0	59
Wykształcenie					
Podstawowe	21	42	31	5	39
Zasadnicze zawodowe	45	30	24	1	131
Średnie	54	27	17	1	172
Wyższe	51	26	20	2	77
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	57	28	14	2	57
Prac. umysł. niż. szczebla	55	24	19	2	83
Pracownicy fiz.- umysł.	52	21	24	3	76
Robotnicy wykwalifikowani	52	33	13	1	82
Robotnicy niewykwalifik.	48	44	9	0	30
Rolnicy	6	54	40	0	41
Pracujący na własny rach.	51	20	29	0	33
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	54	27	18	1	125
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	47	30	17	6	53
sekt. pryw. poza rolnict.	54	27	18	0	184
prywatnym gosp. rolnym	7	52	38	2	42
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	31	39	31	0	36
301-500	51	27	22	0	60
501-900	48	33	18	1	81
901-1200	51	32	17	0	43
Powyżej 1200 zł	67	15	16	2	55
Ocena własnych war. mater.					
Złe	33	29	34	4	74
Średnie	38	37	23	2	186
Dobre	65	21	13	1	160
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	39	27	30	4	20
Raz w tygodniu	47	33	18	2	221
1-2 razy w miesiącu	62	22	15	0	48
Kilka razy w roku	46	22	30	2	89
W ogóle nie uczestniczy	42	38	21	0	40
Poglądy polityczne					
Lewica	43	24	31	1	67
Centrum	48	33	19	1	132
Prawica	53	22	23	1	122
Trudno powiedzieć	43	38	16	4	99

Tabela 5. Jak określili(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub w okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie: 1 - bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę; 2 - można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią; 3 - trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę; 4 - nie można znaleźć żadnej pracy

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	4	38	37	17	5	922
Płeć						
Mężczyźni	6	39	35	16	5	444
Kobiety	2	38	38	17	5	478
Wiek						
18-24 lat	5	44	38	10	3	144
25-34	3	46	34	15	2	172
35-44	8	37	39	13	3	142
45-54	2	41	39	16	1	178
55-64	2	39	31	23	5	116
65 lat i więcej	1	23	37	25	14	170
Miejsce zamieszkania						
Wieś	2	28	38	27	5	352
Miasto do 20 tys.	2	26	52	17	2	120
20-100 tys.	2	41	40	14	2	187
101-500 tys.	4	54	27	5	10	161
501 tys.i więcej mieszk.	11	58	20	3	7	101
Wykształcenie						
Podstawowe	1	27	37	28	8	264
Zasadnicze zawodowe	4	37	38	17	3	247
Średnie	5	44	35	11	5	315
Wyższe	3	54	34	6	3	97
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	8	45	41	5	1	57
Prac.umysł.niż.szczebła	7	56	27	4	6	84
Pracownicy fiz.- umysł.	6	57	28	5	4	79
Robotnicy wykwalifikowani	7	46	41	6	0	82
Robotnicy niewykwalifik.	3	39	48	11	0	32
Rolnicy	0	28	47	23	2	49
Pracujący na własny rach.	2	46	40	10	2	34
Bierni zawodowo						
Renciści	1	24	38	29	8	82
Emeryci	2	29	36	22	12	202
Uczniowie i studenci	4	46	35	10	4	77
Bezrobotni	1	27	36	36	0	108
Gospodynie domowe i inni	4	34	36	22	5	37
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	6	47	38	8	0	126
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	6	44	40	5	5	54
sekt. pryw. poza rolnict.	6	53	31	6	3	191
prywatnym gosp. rolnym	0	23	43	30	4	53
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	3	24	41	28	4	96
301-500	3	32	42	20	3	138
501-900	3	39	35	18	5	205
901-1200	2	47	37	11	3	95
Powyżej 1200 zł	7	57	22	7	7	81
Ocena własnych war. mater.						
Złe	1	30	33	29	7	255
Średnie	4	34	42	16	4	399
Dobre	5	52	33	6	5	268
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	2	32	41	18	6	60
Raz w tygodniu	3	37	39	17	4	479
1-2 razy w miesiącu	2	40	40	14	4	104
Kilka razy w roku	4	35	34	21	5	181
W ogóle nie uczestniczy	7	50	24	12	7	97
Poglądy polityczne						
Lewica	4	42	34	13	6	137
Centrum	5	42	36	15	3	244
Prawica	4	41	38	14	4	283
Trudno powiedzieć	2	30	37	24	7	258

Tabela 6. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?

(%)

	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	21	49	21	9	922
Płeć					
Mężczyźni	22	50	20	8	444
Kobiety	21	47	22	10	478
Wiek					
18-24 lat	25	49	21	5	144
25-34	16	66	14	4	172
35-44	23	50	21	6	142
45-54	18	48	28	7	178
55-64	18	48	22	11	116
65 lat i więcej	28	32	20	20	170
Miejsce zamieszkania					
Wieś	20	48	20	12	352
Miasto do 20 tys.	19	55	17	9	120
20-100 tys.	24	48	20	8	187
101-500 tys.	23	48	23	6	161
501 tys. i więcej mieszk.	23	46	29	2	101
Wykształcenie					
Podstawowe	25	37	22	17	264
Zasadnicze zawodowe	21	49	22	8	247
Średnie	18	58	20	4	315
Wyższe	22	52	21	5	97
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	23	58	16	3	57
Prac.umysł.niż.szczębla	17	48	28	6	84
Pracownicy fiz.- umysł.	17	57	22	4	79
Robotnicy wykwalifikowani	18	56	17	9	82
Robotnicy niewykwalifik.	15	61	17	7	32
Rolnicy	17	59	15	8	49
Pracujący na własny rach.	36	45	17	2	34
Bierni zawodowo					
Renciści	20	46	21	14	82
Emeryci	25	35	22	18	202
Uczniowie i studenci	26	53	16	4	77
Bezrobotni	22	50	25	3	108
Gospodynie domowe i inni	15	50	25	10	37
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	19	55	19	7	126
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	21	55	17	7	54
sekt. pryw. poza rolnict.	19	55	22	4	191
prywatnym gosp. rolnym	19	55	21	5	53
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	17	48	25	10	96
301-500	14	48	30	8	138
501-900	23	50	18	9	205
901-1200	29	50	12	9	95
Powyżej 1200 zł	29	44	20	7	81
Ocena własnych war. mater.					
Złe	18	46	26	10	255
Średnie	19	48	22	11	399
Dobre	29	52	15	4	268
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	29	42	16	12	60
Raz w tygodniu	24	49	18	9	479
1-2 razy w miesiącu	19	53	20	8	104
Kilka razy w roku	15	45	31	9	181
W ogóle nie uczestniczy	18	53	22	6	97
Poglądy polityczne					
Lewica	11	49	34	6	137
Centrum	21	56	19	4	244
Prawica	33	45	16	6	283
Trudno powiedzieć	14	47	22	18	258

Tabela 7. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku **sytuacja polityczna** w Polsce:

(%)

	poprawi się	nie zmieni się	pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	16	55	17	12	921
Płeć					
Mężczyźni	17	54	18	11	443
Kobiety	15	55	17	13	478
Wiek					
18-24 lat	18	56	17	9	144
25-34	14	63	16	7	172
35-44	14	61	18	8	142
45-54	16	55	20	8	178
55-64	18	46	17	20	116
65 lat i więcej	17	46	16	21	169
Miejsce zamieszkania					
Wieś	14	56	15	16	351
Miasto do 20 tys.	17	46	22	14	120
20-100 tys.	19	58	13	10	187
101-500 tys.	17	56	19	8	161
501 tys. i więcej mieszk.	13	55	27	5	101
Wykształcenie					
Podstawowe	17	48	14	21	263
Zasadnicze zawodowe	16	55	17	12	247
Średnie	16	60	18	6	315
Wyższe	12	55	28	5	97
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	11	67	18	3	57
Prac.umysł.niż.szczegła	14	54	28	4	84
Pracownicy fiz.- umysł.	23	54	20	4	79
Robotnicy wykwalifikowani	17	66	8	9	82
Robotnicy niewykwalifik.	5	71	18	6	32
Rolnicy	9	67	13	11	49
Pracujący na własny rach.	18	57	14	12	34
Bierni zawodowo					
Renciści	19	44	17	21	81
Emeryci	16	47	17	20	202
Uczniowie i studenci	16	61	16	7	77
Bezrobotni	18	55	15	12	108
Gospodynie domowe i inni	11	39	31	18	37
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	15	63	18	4	126
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	19	57	20	4	54
sekt. pryw. poza rolnict.	15	60	18	7	191
prywatnym gosp. rolnym	14	61	14	11	53
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	10	67	14	9	96
301-500	14	60	15	11	138
501-900	15	56	16	13	204
901-1200	20	50	17	14	95
Powyżej 1200 zł	25	49	22	4	81
Ocena własnych war. mater.					
Złe	13	56	18	13	255
Średnie	16	53	17	14	398
Dobre	18	56	18	9	268
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	19	54	13	14	60
Raz w tygodniu	18	56	14	12	479
1-2 razy w miesiącu	16	56	18	10	104
Kilka razy w roku	11	49	25	15	180
W ogóle nie uczestniczy	11	59	23	7	97
Poglądy polityczne					
Lewica	10	55	28	7	137
Centrum	16	60	17	7	244
Prawica	24	51	14	11	282
Trudno powiedzieć	10	55	15	20	258

Tabela 8. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku **sytuacja gospodarcza** w Polsce:

(%)

	poprawi się	nie zmieni się	pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	51	10	11	922
Płeć					
Mężczyźni	34	46	10	10	444
Kobiety	21	56	10	13	478
Wiek					
18-24 lat	36	50	6	8	144
25-34	22	60	10	8	172
35-44	29	52	7	12	142
45-54	30	53	11	6	178
55-64	23	47	14	16	116
65 lat i więcej	24	44	12	19	170
Miejsce zamieszkania					
Wieś	24	53	10	13	352
Miasto do 20 tys.	26	57	5	12	120
20-100 tys.	30	50	10	11	187
101-500 tys.	29	50	9	12	161
501 tys. i więcej mieszk.	31	44	18	6	101
Wykształcenie					
Podstawowe	21	50	11	19	264
Zasadnicze zawodowe	27	53	9	11	247
Średnie	30	54	9	8	315
Wyższe	38	43	15	4	97
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	29	51	16	4	57
Prac. umysł. niż. szczebla	33	49	9	9	84
Pracownicy fiz.- umysł.	33	48	14	5	79
Robotnicy wykwalifikowani	32	55	6	8	82
Robotnicy niewykwalifik.	20	67	6	6	32
Rolnicy	12	66	8	14	49
Pracujący na własny rach.	45	43	5	7	34
Bierni zawodowo					
Renciści	24	43	11	23	82
Emeryci	24	47	11	17	202
Uczniowie i studenci	31	57	6	6	77
Bezrobotni	25	55	10	10	108
Gospodynie domowe i inni	22	45	20	13	37
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	32	54	7	7	126
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	29	57	8	5	54
sekt. pryw. poza rolnict.	34	48	12	6	191
prywatnym gosp. rolnym	15	61	10	14	53
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	23	58	7	12	96
301-500	26	52	10	12	138
501-900	29	51	9	11	205
901-1200	37	47	8	8	95
Powyżej 1200 zł	36	45	12	7	81
Ocena własnych war. mater.					
Złe	24	49	14	13	255
Średnie	23	53	10	14	399
Dobre	37	50	7	6	268
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	25	47	11	17	60
Raz w tygodniu	28	53	8	11	479
1-2 razy w miesiącu	28	50	10	11	104
Kilka razy w roku	24	50	12	14	181
W ogóle nie uczestniczy	31	49	15	6	97
Poglądy polityczne					
Lewica	24	53	14	9	137
Centrum	27	55	10	8	244
Prawica	41	43	7	8	283
Trudno powiedzieć	14	55	12	19	258

Tabela 9. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku **sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:**

(%)

	poprawi się	nie zmieni się	pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	56	8	8	427
Płeć					
Mężczyźni	33	54	5	8	233
Kobiety	20	59	13	8	194
Wiek					
18-24 lat	22	61	2	16	44
25-34	33	55	6	6	123
35-44	25	57	10	8	111
45-54	31	54	10	6	111
55-64	10	60	18	12	30
65 lat i więcej	11	59	8	22	9
Miejsce zamieszkania					
Wieś	28	57	8	8	155
Miasto do 20 tys.	28	55	9	8	39
20-100 tys.	29	59	5	6	85
101-500 tys.	27	57	7	9	89
501 tys. i więcej mieszk.	23	51	17	9	59
Wykształcenie					
Podstawowe	24	57	4	14	42
Zasadnicze zawodowe	28	54	10	8	136
Średnie	25	59	8	8	173
Wyższe	31	55	8	6	77
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	26	63	4	6	57
Prac.umysł.niż.szczebła	34	50	10	6	83
Pracownicy fiz.- umysł.	28	51	13	7	76
Robotnicy wykwalifikowani	31	51	6	12	82
Robotnicy niewykwalifik.	21	69	3	7	30
Rolnicy	16	74	8	2	41
Pracujący na własny rach.	35	50	11	4	33
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	28	57	9	7	125
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	26	54	6	14	53
sekt. pryw. poza rolnict.	32	53	9	6	184
prywatnym gosp. rolnym	15	73	5	6	43
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	22	66	10	1	38
301-500	30	45	12	13	60
501-900	27	54	10	9	87
901-1200	29	60	7	5	42
Powyżej 1200 zł	34	55	6	5	55
Ocena własnych war. mater.					
Złe	17	58	16	10	78
Średnie	27	56	8	9	188
Dobre	32	57	5	6	162
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	17	60	4	19	20
Raz w tygodniu	27	56	9	8	223
1-2 razy w miesiącu	32	60	4	4	47
Kilka razy w roku	28	55	8	9	93
W ogóle nie uczestniczy	25	59	11	5	44
Poglądy polityczne					
Lewica	29	56	11	3	69
Centrum	29	55	9	7	133
Prawica	31	55	7	7	124
Trudno powiedzieć	18	60	7	15	101

Tabela 10. Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	31	61	8	414
Płeć				
Mężczyźni	27	62	11	225
Kobiety	35	60	5	189
Wiek				
18-24 lat	41	47	12	42
25-34	33	62	5	120
35-44	32	59	9	108
45-54	26	66	8	108
55-64	27	66	7	30
65 lat i więcej	0	52	48	7
Miejsce zamieszkania				
Wieś	23	68	8	152
Miasto do 20 tys.	40	48	12	37
20-100 tys.	39	52	9	82
101-500 tys.	28	64	8	84
501 tys.i więcej mieszk.	36	58	5	59
Wykształcenie				
Podstawowe	13	74	13	37
Zasadnicze zawodowe	27	64	10	129
Średnie	34	57	9	171
Wyższe	38	60	2	77
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	36	61	3	57
Prac.umysł.niż.szczebła	34	59	7	82
Pracownicy fiz.- umysł.	40	53	7	76
Robotnicy wykwalifikowani	31	55	14	82
Robotnicy niewykwalifik.	31	63	6	30
Rolnicy	2	87	11	42
Pracujący na własny rach.	37	63	0	33
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	33	62	4	124
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	32	53	14	53
sekt. pryw. poza rolnict.	36	57	7	184
prywatnym gosp. rolnym	4	85	11	41
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	25	71	4	35
301-500	40	49	12	61
501-900	36	61	3	81
901-1200	27	68	5	42
Powyżej 1200 zł	23	68	9	55
Ocena własnych war. mater.				
Złe	42	50	8	72
Średnie	32	58	10	184
Dobre	24	70	6	157
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	47	50	3	20
Raz w tygodniu	29	63	9	216
1-2 razy w miesiącu	39	53	8	47
Kilka razy w roku	27	64	9	90
W ogóle nie uczestniczy	33	58	9	40
Poglądy polityczne				
Lewica	31	67	2	66
Centrum	25	65	10	131
Prawica	36	58	6	120
Trudno powiedzieć	33	55	12	97